نابێت هەرگیز لەیاد بکرێت، بەڵام چۆن؟ … هیوا ناسیح

کۆچی نەوشیروان مستەفا کۆچی سەرکردەیەکی ئاسایی بزوتنەوەی رزگاریخوازی گەلی کورد نییە، کەوەک روداوێکی ڕاگوزەر لێی بڕوانین، بەڵکو ڕوداوێکی گەورەو مەزنە، کەرابردوی خەباتی شاخ و شاری، ژیانی ئاسایی، هەڵسوکەوتی، بیری، دید و بۆچونەکانی ناوبراو بەرجەستەی کردوە.
ئەوەی کەکاک نەوشیروان لەسەرکردەکانی تر جیادەکاتەوە، زۆرشتە، وەک سادەیی بوونی، قەڵەمی بەبڕشتی لەبواری مێژوو و کۆمەڵناسی و رۆژنامەگەرییدا، دونیابینیی، کاری زۆر و قسەی کەمی، پشتکردنە ئارەزوەکانی، پۆشینی شێوازێکی زۆر سادەی جلوبەرگ، نەفرۆشتنەوەی خەباتی ڕابردووی بەمیللەتەکەی، ژیانەهەژارانەکەی، هەڵپەنەکردنی بۆ پۆست و پارە، دەست و دەم و داوێن پاکی، کارنەکردنی بۆ بنەماڵەچێتی، باوەڕبوونی تەواو بەخەباتی مەدەنی و بیری (ناتوندوتیژیی) بۆ گۆڕانکاریی، بوونی ئیرادەیەکی گەورەو رابەرایەتیکردنی بزوتنەوەیەکی فراوان لەکاتێکدا تەمەنی لەسەروی شەست ساڵەوەبوو!

گەر رێزگرتنی خەڵکانی بەشمەینەت و هەژارانی کوردستان بۆ ناوبراو نیوەی لەبەر مێژوو و خەباتی شاخی بووبێت، دڵنیام نیوەکە‌ی تری لەبەر هەنگاوی دووەمی یان دەتوانین بڵێین شۆڕشی ناو شۆڕش، واتەدروستکردنی ئۆپۆزسیۆن ساڵی ٢٠٠٦ ەوەتاوەکو کۆچی دوایی بوو. مرۆڤ دەتوانێت بێ هیچ سڵەمینەوەیەک بڵێت کار و خەباتی ئەو و بزوتنەوەکەی بوونەهۆ□ی بەرزکردنەوەی ئاستی وشیاری خەڵکی ئاسایی، فێرکردنییان و ئاشناکردنییان بەچەمکەکانی مافی هاووڵاتیبوون، داهاتی نە‌تەوایەتی، ئەرک و مافی هاونیشتمانێتی، دادی کۆمەڵایەتی، دیموکراسیەتی بەرێوەبردن و کارگێڕی، ....هتد.
من دڵنیام لەساڵانی داهاتودا، کاتێک لێکۆڵینەوەی زانستی مێژوویی و سیاسی و کۆمەڵناسی لەسەر کەسێتی ناوبراو دەکرێت، لەسیفەتەریزپەڕەکانی بەبەراورد بەسەرکردەکانی تری کورد دەکۆڵرێتەوە، وەک خاکێتی و قسەلەڕوویی، کۆمەڵایەتی بوون، توانای لەمۆبیلیزەکردنی جەماوەر، زمانزانیی، رەوانبێژیی، مێژووناسیی و هتد، زیاتر و زۆرتر کەسایەتی ئەم مەزنەمرۆڤەدەناسرێت. ئەم کەسێکەلەو سەرکردانەی رەنگەدوای پەنجا ساڵی تر گەورەیی و

بیرمەندێتی و دووربینیی بناسرێت و قەدری بزانرێت. نمونەی ئەو سەرکردانەش زۆرن لەجیهاندا، کەپاش دەیان ساڵ ئینجا خەڵک و گەلەکەی گەورەیی و گرنگی و مەزنییان بۆ دەرکەوتووە.

دیارەوەک هەر سەرکردەیەکی تری خەباتی شاخ ئەمیش بێ کەموکوڕی و هەڵەنەبووە، خاڵی لاوازیشی هەبووە. بەڵام گەر مرۆڤ راستەوخۆ پرسیاری ئەو هەڵانەی لێبکردبان، ناوبراو وەڵامی ئامادەو تا ڕادەیەک قەناعەتپێهێنەری دەدایەکەسی بەرامبەر. دەشێ بۆ هەندێک کەس ئەو وەڵامەتەواو جێگەی بڕوا و وەڵامێکی دروست نەبووایە، بەڵام هەرگیزیش کەسی پرسیارکەر وەک پێش وەرگرتنی وەڵامەکەی، ئەو خاڵەی لەزیهنی نەدەمایەوە. چونکەپاساوی مەنتیقی و ماقوڵی هەبوو بۆ ئەو هەڵانە.
قەدەری کاک نەوشیروان ئەوەبوو کەلەسەردەمێکدا ژیا و خەباتی کرد، کەهێشتا خەڵکانێکی زۆر بەرۆحی خێڵگەرایی و نەتەوەپەرستییەکی کوێرانە، مەست و حەیرانن، هێشتا کەلتوری سیاسی لای کەمی لەباشوری کوردستان هەست و سۆز و خزمایەتی و ناوچەگەرێتی و پەیوەندیی خوێن مۆتیڤەکانێتی. ئەم کەسێک بوو سەرەڕای ئەو ڕابردووەدوورودرێژەی لەخەباتی سیاسی شاخ و شاردا، بەناوی (ڕەوایەتی شۆڕشگێڕیی) نەیدەدایەوەبەچاوی جەماوەردا و نەیدەکردەپاساوی هەڵە و کەموکوڕیی حوکمداریی و بەڕێوەبردن.
یەکێک لەخەسڵەتەکانی تری ئەم سەرکردەیەئەوەبوو، کەلەشاخ چۆن دەژیا، لەشار و دوای راپەرینیش ئاوا بێ تەماح و سادەدەژیا، ئەم نەک هەر وەک هاورێکانی نەبووەبازرگان و بەڵێندەر و خاوەن کۆمپانیای بازرگانی، بەڵکو رێک پێچەوانەی ئەوان بووەخەباتکارێکی سەرسەختی سیاسەتکردن وەک بازرگانی، بنەماڵەچێتی، سەرکردەکانی تر لەباشور تا رۆژگار دێت ناشرین و ناشرینتر دەبن، بەڵام ئەم تا رۆژگار تێدەپەڕی جوانتر دەبوو، زیاتر خەمی داهاتووی دەخوارد. زیاتر لەبیری هەژاران و کەمدەرامەتاندا بوو، زیاتر نەخشەی بۆ چاکسازی، راستکردنەوەی هەڵەکان، بناغەدانان بۆ دامەزراندنی دەوڵەتێکی سەربەخۆی مەدەنی و خاوەن ئابورییەکی بەتوانا دەکرد.

ئەو لەساڵانی کۆتایی ژیانیدا زیاتر ڕۆڵی بیرمەندێک و رابەرێکی دەبینی تا سەرکردەیەکی سیاسیی کلاسیکی، ئەو لەوتارەکانیدا شتێکی دەگوت، کە دەگمەن لەقسەو گوتاری ئەوانی دیدا بەرگوێمان دەکەوت. کاری بۆ دونیایەکی جوانتر دەکرد، هەر بۆیەش سەرەڕای ئەو هەموو فشار و نانبڕین و تۆقاندن و ئیغراکردنەتوانی خەڵکانێکی زۆر (نزیکەی چارەکێکی باشوری کوردستان) لەژێر چەتری بزوتنەوەکەی و

دەوری خۆی کۆبکاتەوە. هەر لەخەڵکانێکی ئاینی و خواپەرست و بگرە کۆنەئیخوانەوەتا دەگاتەکۆنەپاسێک و شویعی و تەنانەت هەندێک لەسەرکردەکانی کۆمۆنیستی کرێکاری. کەئەمەگەورەیی و بەرچاورووونیی بەرنامەسیاسییەکەی دەگەیەنێت. زۆر لەو کەس و لایەنانەی ناوبراویان بەوەناوزەد دەکرد، کەسواری شەپۆلی ناڕەزایی خەڵک بووە، بەڵام خۆیان لەغیابی ئەم و بزوتنەوەکەیدا، چ وەک تاک و چ وەک حزبەکانیان نەیانتوانیوەو ناتوانن چارەکێکی ئەم خەڵکی ناڕازی کۆبکەنەوەو کاریگەریی دابنێن.
گەر لایەنەسیاسییەکەی ناوبراو وەک سەرکردەیەکی مەیدانیش وەلا بنێین، ئەم مرۆڤەوەک نوسەرێکی لێهاتوو، لەمێژووی هاوچەرخی سیاسیی کورد، کۆمەڵناسێک ناوی هەر دەمێنێت، چ جای ئەوەی کەشەقڵی خۆی لەبزوتنەوەی دادخوازی و دیموکراسی و خەبات بۆ مافەکانی مرۆڤ داوەو بۆ دەیان ساڵی دیش کاریگەری خۆی هەر دەمێنێت.

زیادەڕۆیی نییەگەر بڵێین کاک نەوشیروان رۆشەنبیرترین و پاکترین و لێهاتوترین سەرکردەی باشوری کوردستان بووە، ئەم پیاوەسەرکردەیەکی دەگمەن و ریزپەڕ و تایبەتی بوو، زۆر سیفەتی تێدایە، کەلە هیچ سەرکردەیەکی تری باشوردا بوونی نەبووەو نییە. ئەم بەداهێنانی نەریتێکی نوێی ژیان و رەفتار و هەڵسوکەوتی سەرکردەی باوی سیاسی، توانی خۆی لەقۆزاخەی سەرکردەتەقلیدییەکانی تر جیابکاتەوە، بەجۆرێک مرۆڤ بۆ هیچ مەوعید و سکرتێر و قادرمەسەرکەوتن و ریزی پاسەوان دەیتوانی سەردانی بکات. نەڤییەلا و نەموچەی خانەنشینی هەبوو، لە کاتێکدا مافی خۆی بوو وەک تێکۆشەرێکی دێرین و خەباتکەرێکی دانەبڕاو. کەسێک بەبڕوا بوونێکی تەواو بە ئێستا و داهاتووی گەلەکەی، بەسام و هەیبەتێکی زۆر و ویقارێکی جوانەوە، خۆی لەوانی تر جیاکردبۆوە. بەجۆرێک ئەم ئیتر بۆتەپێوەرێک و سیمبوڵێک بۆ پێوانی سادەیی و دەستپاکی و رۆشەنبیریی بۆ پێوانەکردنی سەرکردەکانی تری باشور.

بەمردنی ئەم، بزوتنەوەی خەڵکانی ناڕازی و ئۆپۆزسیۆن و بەرەی دژ بەگەندەڵی و تاکرەوی و تاکحزبی رابەرێکی کاریزمی و بێوێنەیان لەدەست دا. من لام وایەهەرچەندەناوبراو زۆری مابوو بیکات، بەڵام ئەو کاری مێژوویی خۆی کرد. دڵنیام بەپێچەوانەی ئەو سەرکردانەی کەلەپڕێکدا دەمرن یان پەکیان دەکەوێت و حزبەکەیان هەتیو دەکەوێت، کاک نەوشیروان زیاتر لەساڵێکەدەزانێت دەمرێت و کار بۆ قۆناغی دوای خۆی دەکات. جارێکیان پێش چەند ساڵێک لەگەڵ کاک بەهرۆز عەلی بەرێوبەری رادیۆی گۆڕان سەردانمان کرد، لەوێدا پێم گوت، بەرێزتان

گەر ئەمرۆش کۆچی دوایی بکەن کاری خۆتان کرد و بناغەیەکی پتەوتان بۆ بزوتنەوەکەتان و ئۆپۆزسیۆن دانا، کەئەمەبەهیچ کەسێکی تر ناکرا. بۆیەئەمەش تا دنیا دنیایەمایەی شانازییە بۆتان. دواتر کاک بەهرۆزم بینییەوەگوتی: کاک نەوشیروان قسەکانی تۆی زۆر پێ خۆش بوو.
دەبێت ئەندامان و لایەنگرانی بزوتنەوەی گۆڕان و خەڵکانی ناڕازی و هەوادارەکانیان هەرگیز ئەم کۆستەگەورەیەلەیاد نەکەن، دیارەنەک بەخۆخواردنەوەو دڵشدامان و تەسلیمبوون، بەڵکو بەلایەنەپۆزەتیڤەکەیدا، واتەبەوەی کە لەسەر ڕێباز و بەرنامەکەی بڕۆن، بەقسەو ئامۆژگارییەکانی بکەن، کتێب و وتارەکانی بخوێننەوەو گوێلێبگرن و پەند و وانەی لێوەربگرن، لەهەمووی گرنگتر هەلوێست و هەڵسوکەوت و ڕەوشت و ئاکاری بکەنەسەرمەشقی ژیان و خەباتیان. ناکرێت کەسێک خۆی بەرێبواری ناوبراو و هەڵسوڕاوێکی بزوتنەوەکەی بزانێت بەڵام هەڵگری سیفەتەکانی، یان لای کەمی چەند سیفەتێکی ئەو نەبێت.

بۆ ئەوەی بیروباوەڕ، هەڵسوکەوت، ڕێباز و خوێندنگەی نەوشیروان مستەفا بەردەوام بێت، بەڕای من پێویستەکەلەنزیک گۆڕەکەی لەگردی زەرگەتەباڵەخانەیەک تەرخان بکرێت و بکرێت بە(پەیمانگای کادیران) لەوێوەدید و فکر و ڕێبازی ناوبراو، گیانی قوربانیدان، بڕوابەخۆبوون، خۆنەویستی لەرێگەی وتار و چاوپێکەوتن و کتێبەکانییەوەوەک وانەبەگەنجان بگوترێتەوە، لەلایەن مامۆستای تایبەتی، کەخۆیان هەڵگری هەمان ئەو بەهایانەبن کەکاک نەوشیروان خاوەنی بووە. کادر و هەڵسوڕاوان و نەوەی نوێ فێری: دەستپاکی، دیموکراتخوازی، سیاسەت وەک پیشەیەک بۆ خزمەتکردن نەک ئیمتیاز و بەرژەوەندی کەسیی و بنەماڵەیی، خاکێتی و سادەیی بکرێن. بەشێکیشی کتێبخانەیەک بێت بۆ سەرجەم کتێبەکانی، سیدی وتار و پەیامەکانی. نامەدەستنوس و کەلوپەل و قەڵەم و چاویلکەو پاکەتی جگەرەو چەرخ و شتەتایبەتەکانی.
دەتوانرێت سود لەسیستەم و میکانیزمی پێگەیاندنی کادیرانی تەڤگەری ئازادیخوازی باکوری کوردستان ببینرێت. ئاخر ئەوان زۆر لەپێش باشورەوەن لەپەروەردەی سیاسی ئەندامانیان، تۆ سەیری کادران و سەرکردەو هەڵسوڕاوانی هەدەپەبکەکاتێک دەبنەسەرۆکی شارەوانی، چۆن دەبنەنمونەی دەست و دەم و داوێن پاکی، ئێ خۆ کاک نەوشیروانیش هەر ئەمەی لە هەڵسوڕاوانی خۆیان دەخواست. تەنها بەم جۆرەش ڕەوانی ناوبراو شاد دەبێت و ڕێبازەکەی بەئەمانەتەوەبەردەوامی دەبێت. دواجاریش دڵسۆزیی بەرێژەی پەیرەویکردنەلەرێبازی ناوبراو نەک

شیوەن و فرمێسکرشتن.